

III

(Akty przygotowawcze)

RADA

STANOWISKO RADY (UE) NR 3/2015 W PIERWSZYM CZYTANIU

w sprawie przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 94/62/WE w odniesieniu do zmniejszenia zużycia lekkich plastikowych toreb na zakupy

Przyjęte przez Radę w dniu 2 marca 2015 r.

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2015/C 101/01)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dyrektywa 94/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁴⁾ została przyjęta w celu zapobieżenia wpływowi opakowań i odpadów opakowaniowych na środowisko lub zmniejszenia takiego wpływu. Chociaż plastikowe torby na zakupy są opakowaniami w rozumieniu tej dyrektywy, nie zawiera ona szczególnych środków odnoszących się do zużycia takich toreb.
- (2) Obecny poziom zużycia plastikowych toreb na zakupy powoduje duże zaśmiecenie i nieefektywne korzystanie z zasobów; oczekuje się, że będzie ono wzrastać, jeśli nie zostaną podjęte żadne działania. Zaśmiecanie plastikowymi torbami na zakupy powoduje zanieczyszczenie środowiska i pogarsza powszechny problem odpadów w zbiornikach wodnych, zagrażając ekosystemom wodnym na całym świecie.
- (3) Ponadto akumulacja plastikowych toreb na zakupy w środowisku ma wyraźnie negatywny wpływ na pewne rodzaje działalności gospodarczej.
- (4) Plastikowe torby na zakupy o grubości materiału poniżej 50 mikronów („lekkie plastikowe torby na zakupy”), które stanowią zdecydowaną większość całkowitej liczby plastikowych toreb na zakupy zużywanych w Unii, są rzadziej wykorzystywane ponownie niż grubsze plastikowe torby na zakupy. W konsekwencji lekkie plastikowe torby na zakupy szybciej stają się odpadami i częściej powodują zaśmiecenie z powodu swojej lekkości.
- (5) Obecne współczynniki recyklingu lekkich plastikowych toreb na zakupy są bardzo niskie i, z uwagi na różne trudności praktyczne i gospodarcze, w najbliższej przyszłości raczej nie osiągną znaczącego poziomu.

⁽¹⁾ Dz.U. C 214 z 8.7.2014, s. 40.

⁽²⁾ Dz.U. C 174 z 7.6.2014, s. 43.

⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 16 kwietnia 2014 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz stanowisko Rady w pierwszym czytaniu z dnia 2 marca 2015 r. Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia ...

⁽⁴⁾ Dyrektywa 94/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (Dz.U. L 365 z 31.12.1994, s. 10).

- (6) Zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami najważniejsze jest zapobieganie ich powstawaniu. Plastikowe torby na zakupy pełnią szereg funkcji i nadal będzie się z nich korzystało w przyszłości. W celu zapewnienia, aby potrzebne plastikowe torby na zakupy nie zostawały na koniec w środowisku jako odpady, należy przyjąć odpowiednie środki, a konsumenci powinni być informowani o odpowiednim przetwarzaniu odpadów.
- (7) Poziom zużycia plastikowych toreb na zakupy znacznie różni się w całej Unii ze względu na różnice w zwyczajach konsumentów, świadomości ekologicznej oraz skuteczności środków politycznych podejmowanych przez państwa członkowskie. Niektórym państwom członkowskim udało się znacząco zmniejszyć poziom korzystania z plastikowych toreb na zakupy, a średni poziom zużycia w siedmiu najlepiej radzących sobie państwach członkowskich wynosi zaledwie 20 % średniego unijnego zużycia.
- (8) Między państwami członkowskimi występują różnice w dostępności i dokładności danych na temat obecnych poziomów zużycia lekkich plastikowych toreb na zakupy. Dokładne i porównywalne dane na temat ich zużycia są kluczowe do oceny skuteczności środków na rzecz zmniejszenia tego zużycia i do zapewnienia jednolitych warunków wdrażania. W związku z tym należy opracować wspólną metodę obliczania rocznego zużycia lekkich plastikowych toreb na zakupy w przeliczeniu na osobę, z myślą o monitorowaniu postępów w zmniejszaniu zużycia takich toreb.
- (9) Ponadto wykazano, że w realizacji wszelkich celów dotyczących zmniejszenia zużycia plastikowych toreb na zakupy decydującą rolę odgrywa informowanie konsumentów. Konieczne jest zatem poczynienie wysiłków na szczeblu instytucjonalnym, aby zwiększyć świadomość wpływu plastikowych toreb na zakupy na środowisko i położyć kres obecnemu postrzeganiu plastiku jako nieszkodliwego i taniego towaru.
- (10) W celu propagowania trwałego zmniejszenia średniego poziomu zużycia lekkich plastikowych toreb na zakupy państwa członkowskie powinny podjąć środki służące znaczącemu zmniejszeniu zużycia lekkich plastikowych toreb na zakupy zgodnie z ogólnymi celami Unii w zakresie polityki dotyczącej odpadów oraz hierarchii postępowania z odpadami, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE⁽¹⁾. Takie środki ograniczające powinny uwzględniać obecne poziomy zużycia plastikowych toreb na zakupy w poszczególnych państwach członkowskich – przy czym wyższe poziomy zużycia będą wymagać podjęcia bardziej ambitnych działań – oraz uwzględniać już uzyskane zmniejszenie zużycia. W celu monitorowania postępów w zmniejszaniu zużycia lekkich plastikowych toreb na zakupy konieczne jest, aby organy krajowe przekazywały dane dotyczące ich zużycia zgodnie z art. 12 dyrektywy 94/62/WE.
- (11) Działania, jakie powinny zostać podjęte przez państwa członkowskie, mogą obejmować wykorzystanie instrumentów ekonomicznych takich jak ustanawianie cen, podatków i opłat, które okazały się szczególnie skuteczne przy zmniejszaniu zużycia plastikowych toreb na zakupy oraz ograniczenia w zakresie wprowadzania do obrotu, takie jak zakazy, na zasadzie odstępstwa od art. 18 dyrektywy 94/62/WE, pod warunkiem że te ograniczenia są proporcjonalne i niedyskryminujące.
- (12) Środki te mogą się różnić w zależności od wpływu lekkich plastikowych toreb na zakupy na środowisko podczas ich odzyskiwania lub unieszkodliwiania, ich właściwości recyklingowych i kompostowalnych, ich trwałości lub konkretnego zamierzonego wykorzystania takich toreb, a także uwzględniając wszelkie możliwe negatywne skutki zastąpienia.
- (13) Państwa członkowskie mogą postanowić o wyłączeniu plastikowych toreb na zakupy o grubości materiału poniżej 15 mikronów („bardzo lekkie plastikowe torby na zakupy”) używanych jako podstawowe opakowanie żywności luzem, gdy jest to wymagane ze względów higienicznych lub gdy ich użycie pomaga w zapobieganiu marnowaniu jedzenia.
- (14) Państwa członkowskie mogą w dowolny sposób wykorzystywać dochody generowane przez środki przyjmowane zgodnie z dyrektywą 94/62/WE w celu osiągnięcia trwałego zmniejszenia zużycia lekkich plastikowych toreb na zakupy.
- (15) Programy informacyjne skierowane do ogółu konsumentów oraz programy edukacyjne dla dzieci mogą odgrywać istotną rolę w zmniejszaniu zużycia plastikowych toreb na zakupy.
- (16) Europejska norma EN 13432 „Opakowania – Wymagania dotyczące opakowań przydatnych do odzysku przez kompostowanie i biodegradację. Program badań i kryteria oceny do ostatecznej akceptacji opakowań” określa właściwości, jakimi musi charakteryzować się dany materiał, aby można było go uznać za nadający się do kompostowania, tzn. można było go poddać recyklingowi w procesie odzysku substancji organicznych polegającym na kompostowaniu i rozkładzie beztlenowym. Komisja powinna zwrócić się do Europejskiego Komitetu Normalizacyjnego o opracowanie odrębnej normy dla opakowań nadających się do kompostowania w domu.

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3).

- (17) Ważne jest, aby zapewnić ogólnounijne uznanie etykiet lub oznakowań biodegradowalnych i kompostowalnych plastikowych toreb na zakupy.
- (18) Niektóre plastikowe torby na zakupy oznaczone są przez producentów jako „oksybiodegradowalne” lub „oksydegradowalne”. W takich torbach do tradycyjnych plastików dodawane są inne substancje. Z powodu obecności tych dodatków plastik z czasem ulega rozpadowi na małe cząsteczki, które pozostają w środowisku. Zatem określanie takich toreb jako „biodegradowalne” może być mylące, gdyż nie mogą one stanowić rozwiązania dla zaśmiecania, wręcz przeciwnie, mogą je zwiększać. Komisja powinna przeanalizować wpływ korzystania z oksydegradowalnych plastikowych toreb na zakupy na środowisko i przedstawić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie zawierające, w stosownych przypadkach, zestaw środków służących ograniczeniu zużycia takich toreb lub zmniejszeniu wszelkich negatywnych skutków.
- (19) Środki, które mają zostać podjęte przez państwa członkowskie w celu zmniejszenia zużycia plastikowych toreb na zakupy, powinny prowadzić do trwałego zmniejszenia zużycia lekkich plastikowych toreb na zakupy i nie powinny prowadzić do ogólnego wzrostu produkcji opakowań.
- (20) Środki przewidziane w niniejszej dyrektywie są zgodne z komunikatem Komisji zatytułowanym „Plan działania na rzecz zasobooszczędnej Europy” oraz powinny przyczynić się do działań przeciwko zaśmiecaniu wód morskich podejmowanych zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE⁽¹⁾.
- (21) Należy zatem odpowiednio zmienić dyrektywę 94/62/WE,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

W dyrektywie 94/62/WE wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 dodaje się punkty w brzmieniu:

- „1a) »plastik« oznacza polimer w rozumieniu art. 3 pkt 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1907/2006^(*), do którego mogły zostać dodane dodatki lub inne substancje i który może funkcjonować jako główny strukturalny składnik toreb na zakupy;
- 1b) »plastikowe torby na zakupy« oznaczają torby na zakupy, z uchwytemi lub bez, wykonane z plastiku, które są oferowane konsumentom w punktach sprzedaży towarów lub produktów;
- 1c) »lekkie plastikowe torby na zakupy« oznaczają plastikowe torby na zakupy o grubości materiału poniżej 50 mikronów;
- 1d) »bardzo lekkie plastikowe torby na zakupy« oznaczają plastikowe torby na zakupy o grubości materiału poniżej 15 mikronów, które są wymagane ze względów higienicznych lub oferowane jako podstawowe opakowanie żywności luzem, gdy pomagają to w zapobieganiu marnowaniu żywności;
- 1e) »oksydegradowalne plastikowe torby na zakupy« oznaczają plastikowe torby na zakupy wykonane z tworzyw sztucznych zawierających dodatki, które katalizują rozpadanie się tworzywa sztucznego na mikrofragmenty.

(*) Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1).”;

2) w art. 4 dodaje się ustępy w brzmieniu:

„1a. Państwa członkowskie przyjmują środki służące osiągnięciu trwałego zmniejszenia zużycia lekkich plastikowych toreb na zakupy na swoim terytorium.

Środki te mogą obejmować stosowanie krajowych celów dotyczących zmniejszenia, utrzymywanie lub wprowadzanie instrumentów ekonomicznych i ograniczeń wprowadzania do obrotu w ramach odstępstwa od art. 18 niniejszej dyrektywy, pod warunkiem że ograniczenia te są proporcjonalne i niedyskryminujące.

(¹) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej) (Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19).

Takie środki mogą się różnić w zależności od wpływu lekkich plastikowych toreb na zakupy na środowisko, gdy są odzyskiwane lub unieszkodliwiane, ich właściwości kompostowalnych, trwałości lub konkretnego zamierzonego wykorzystania.

Środki przyjmowane przez państwa członkowskie obejmują jeden z poniższych środków lub oba środki:

- a) przyjęcie środków zapewniających, aby do dnia 31 grudnia 2019 r. roczny poziom zużycia nie przekraczał 90 lekkich plastikowych toreb na zakupy w przeliczeniu na osobę, a do dnia 31 grudnia 2025 r. – 40 takich toreb w przeliczeniu na osobę; lub określenie podobnych celów wyrażonych w wadze. Bardzo lekkie plastikowe torby na zakupy mogą być wyłączone z celów określających krajowe zużycie;
- b) przyjęcie instrumentów zapewniających, aby do dnia 31 grudnia 2018 r. lekkie plastikowe torby na zakupy nie były oferowane za darmo w punktach sprzedaży towarów lub produktów, chyba że wdrożone zostaną równie skuteczne instrumenty. Bardzo lekkie plastikowe torby na zakupy mogą być wyłączone z tych środków.

Od dnia ... (*) państwa członkowskie składają sprawozdania na temat rocznego zużycia lekkich plastikowych toreb na zakupy przy przekazywaniu Komisji danych dotyczących opakowań i odpadów opakowaniowych zgodnie z art. 12 niniejszej dyrektywy.

Do dnia ... (**) Komisja przyjmie akt wykonawczy określający metodę obliczania rocznego zużycia lekkich plastikowych toreb na zakupy w przeliczeniu na osobę i dostosowujący formaty sprawozdań przyjęte zgodnie z art. 12 ust. 3. Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną, o której mowa w art. 21 ust. 2.

- 1b. Bez uszczerbku dla art. 15 państwa członkowskie mogą przyjmować środki, takie jak instrumenty ekonomiczne i krajowe cele zmniejszenia zużycia w odniesieniu do wszelkich rodzajów plastikowych toreb na zakupy, niezależnie od grubości materiału.
 - 1c. Komisja i państwa członkowskie, co najmniej w ciągu pierwszego roku następującego po dniu ... (***), aktywnie wspierają publiczne kampanie informacyjne i kampanie zwiększające świadomość dotyczące negatywnych dla środowiska skutków nadmiernego zużycia lekkich plastikowych toreb na zakupy.”;
- 3) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 8a

Środki szczególne dla biodegradowalnych i kompostowalnych plastikowych toreb na zakupy

Do dnia ... (****) Komisja przyjmie akt wykonawczy określający specyfikację etykiet lub oznakowań, aby zapewnić ogólnounijne uznawanie biodegradowalnych i kompostowalnych plastikowych toreb na zakupy i aby dostarczyć konsumentom prawidłowych informacji na temat kompostowych właściwości takich toreb. Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną, o której mowa w art. 21 ust. 2.

Najpóźniej 18 miesięcy po przyjęciu tego aktu wykonawczego, państwa członkowskie zapewniają, aby biodegradowalne i kompostowalne plastikowe torby na zakupy były etykietowane zgodnie ze specyfikacją określoną w tym akcie wykonawczym.”;

- 4) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 20a

Sprawozdanie dotyczące plastikowych toreb na zakupy

1. Do dnia ... (****) Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie oceniające skuteczność – na poziomie Unii – środków określonych w art. 4 ust. 1a w zakresie zwalczania zaśmiecania, zmieniania zachowań konsumenckich i promowania zapobiegania powstawaniu odpadów. Jeśli ocena wykaże, że przyjęte środki nie są skuteczne, Komisja przeanalizuje inne możliwe sposoby osiągnięcia zmniejszenia zużycia lekkich plastikowych toreb na zakupy, w tym ustanowienie realistycznych i osiągalnych celów na poziomie Unii, i w stosownym przypadku przedstawi wniosek ustawodawczy.

(*) Data wejścia w życie niniejszej dyrektywy + 36 miesięcy.

(**) Data wejścia w życie niniejszej dyrektywy + 12 miesięcy.

(***) Osiemnaście miesięcy po wejściu w życie niniejszej dyrektywy.

(****) Dwa lata po wejściu w życie niniejszej dyrektywy.

(*****) Data wejścia w życie niniejszej dyrektywy + 78 miesięcy.

2. Do dnia ... (*) Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie analizujące wpływ używania oksydegradowalnych plastikowych toreb na zakupy na środowisko i w stosownym przypadku przedstawi wniosek ustawodawczy.
3. Do dnia ... (**) Komisja dokona oceny wpływu na cykl życiowy różnych możliwości zmniejszenia zużycia bardzo lekkich plastikowych toreb na zakupy i w stosownym przypadku przedstawi wniosek ustawodawczy.”;
- 5) art. 22 ust. 3a akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:
- „3a. Państwa członkowskie mogą dokonać transpozycji przepisów ustanowionych w art. 4 ust. 1a i art. 7 w drodze porozumień pomiędzy właściwymi organami a odnośnymi sektorami gospodarczymi, pod warunkiem że spełnione zostały cele określone w art. 4 i w art. 6.”.

Artykuł 2

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy w terminie do dnia ... (**). Niezwłocznie powiadamiają o tym Komisję.
- Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określane są przez państwa członkowskie.
2. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 3

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 4

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w ...

W imieniu Parlamentu Europejskiego

...

Przewodniczący

W imieniu Rady

...

Przewodniczący

(*) Data wejścia w życie niniejszej dyrektywy + 24 miesiące.

(**) Data wejścia w życie niniejszej dyrektywy + 24 miesiące.

(***) Osiemnaście miesięcy po wejściu w życie niniejszej dyrektywy.